

Natuur in het hart

VAN PEER

De prioriteiten van Natuurpunt
voor de verkiezingen in 2024

Verkiezingsmemorandum 2024 van Natuurpunt voor de stad Peer

Nu moet het gebeuren

Nog nooit zijn het klimaat en de natuur zo nadrukkelijk aanwezig op de publieke fora als vandaag!
Tijd om eens toekomstgericht te denken en te handelen: er staat immers heel veel op het spel, ook lokaal!
Hoe langer we talmen, hoe groter de maatschappelijke kost zal zijn.

Lokaal worden er meerdere initiatieven genomen, maar we zijn ervan overtuigd dat er nog sterke initiatieven genomen kunnen worden.

De gemeenteraad van Peer heeft al in 2018 het zogenaamde 'Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie 2030' goedgekeurd. Hiermee is Peer voor haar eigen gebouwen en technische infrastructuur een engagement aangegaan om tegen 2030 ten opzichte van 2015 40% minder CO₂ uit te stoten en maatregelen te nemen om onze samenleving veerkrachtiger te maken voor de gevolgen van de klimaatverandering. Om het engagement kracht bij te zetten, werd in 2020 het Peerse Klimaatactieplan opgesteld. Maatregelen hiervan worden vanaf 2023 uitgevoerd in het kader van het project Planeet Peer.

De Verenigde Naties riepen 2020-2030 uit tot het decennium van ecosysteemherstel. In deze periode moeten we de curves ombuigen: de jaarlijkse broeikasgasuitstoot moet de komende jaren drastisch zakken om een op hol geslagen klimaat te vermijden. In alle sectoren: naast energie ook industrie, transport, landbouw en huishoudens. Elk tiende van een graad telt. Een volledige omschakeling naar hernieuwbare energie is noodzakelijk, maar niet meer voldoende om onder de 1,5°C opwarming te blijven.

Gelukkig toont de wetenschap dat we die grens wel nog halen als we het combineren met ambitieus natuurherstel en een ander voedselsysteem! Met 100 % hernieuwbare energie, 50 % van het oppervlak op land en zee voor natuur en een regeneratieve landbouw realiseren we weer een leefbare planeet.

We weten dat alle EU-lidstaten vóór 2030 natuurherstelmaatregelen moeten treffen voor tenminste 20% van de ecosystemen en vóór 2050 voor alle andere ecosystemen die hersteld moeten worden.

Werken aan een duurzame planeet (Peer) lukt alleen als we er met zijn allen de schouders onder zetten. Naar aanleiding van de vorige 2 gemeenteraadsverkiezingen hebben we als Natuurpunt Peer een memorandum opgesteld en overgemaakt aan de politieke fracties. Verschillende ideeën uit ons memorandum resulteerden in initiatieven genomen door de stad Peer.

Bij het opstellen van dit memorandum laten we ons inspireren door de format van Natuurpunt: "Natuur in ons hart".

We hopen dat ook dit memorandum inspirerend werkt? We gaan graag met u in gesprek hoe we die samen kunnen realiseren.

Van harte

Paul Capals,
voorzitter Natuurpunt afdeling Meeuwen-Gruitrode en Peer

Wie zijn wij?

Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode & Peer is een lokale afdeling van Natuurpunt, waarvan méér dan 200 Peerse gezinnen lid van zijn. Onze afdeling beheert twee natuurresevaten, Vallei van de Abeek en Dommelvallei, met een beheerde oppervlakte in Peer van ca. 2 maal 60 ha.

Naast natuurbeheer, wordt sterk ingezet op beleid, natuureducatie-sensibilisatie en natuurstudie.

Het afdelingsbestuur telt 9 leden en komt tienmaal per jaar samen, is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Natuurpunt Vlaanderen en Natuurpunt Limburg en werkt nauw samen met de professionele medewerkers van Natuurpunt en met een aantal organisaties. Een aantal grotere natuurherstelprojecten met Europese en Vlaamse steun is lopend.

Jammer genoeg zitten we met de stad Peer en bepaalde sectoren te weinig mee aan tafel om de natuur in onze gemeente te behouden en te verbeteren, waardoor kansen voor natuur, klimaat, recreatie en landbouw verloren gaan. Dit terwijl het beheer en behoud van natuur in alle facetten zeer belangrijk is en blijft en door de stad Peer hoog in het vaandel gedragen wordt (volgens de Burgemeester in reactie op de uittrede uit de kandidaatstelling Bosland als Nationaal Park).

Als politiek neutrale natuurvereniging willen wij bij deze onze prioriteiten overmaken voor het verbeteren van de natuur- en milieukwaliteit aan de diverse politieke fracties en aan het nieuwe stadsbestuur voor de volgende legislatuur.

Meer info vind je in onze nieuwsbrieven, jaarboeken en op onze website www.abeek.be.

Peer alleen maar een landbouwgemeente?

"Peer is een echte landbouwgemeente. De vele landbouwers zorgen hier niet alleen voor belangrijke economische activiteiten, maar ze bepalen ook mee het landschap en hebben met de zorgboerderijen ook een belangrijke sociale taak."

Vergeten wordt dat 15 % van het Peerse grondgebied een groene bestemming heeft, waarvan een derde deel uit maakt van het Vlaams Ecologisch Netwerk.

78 % van de totale oppervlakte van Peer is afgebakend als Natura2000-gebied, meer bepaald 76 % vogelrichtlijngebied en 6 % habitatrictlijngebied.

2 % van de oppervlakte is een erkend natuurreservaat (type 4).

Maar er is nog veel meer natuur. 21 % van de oppervlakte is bezet door bomen (17 % van de oppervlakte is bos volgens de Boswijzer).

De open ruimte is doorweven met 265 km houtkanten en bomenrijen. Dit naast meer dan 600 km wegbermen die ook mede een natuurnetwerk vormen.

De niet bebouwde oppervlakte binnen het ruimtebeslag (23 % van de oppervlakte van Peer), waar tuinen ook deel uitmaken, neemt 13 % van de oppervlakte van Peer in.

STAD PEER: ONZE WENSEN

Het opnemen in de klimaatdoelstellingen van een ambitieus natuurherstel en een ander voedselsysteem is voor een groene landbouwstad als Peer (Planeet Peer) een serieuze uitdaging!

Daarvoor is er constructief overleg en resultaatgerichte samenwerking rond natuur-, milieu- en klimaatgerelateerde dossiers nodig.

Een sterke samenwerking met de natuur- en milieubeweging om doelstellingen rond natuur, milieu en klimaat te verwezenlijken levert een grote win-win op. Natuurverenigingen, als Natuurpunt, mobiliseren burgers en hebben heel wat expertise en vrijwilligerskracht in huis om die doelstellingen professioneel en kostenefficiënt te realiseren. Ook in Peer, waar 200 gezinnen lid zijn van Natuurpunt en waar een 30-tal vrijwilligers zich actief inzetten voor de natuur, is dit duidelijk.

Lokale verankering en betrokkenheid van leden, vrijwilligers én burgers bij het gevoerde beleid, leidt op zich tot eigenaarschap, trots en een vergroot draagvlak.

HOE REALISEREN WE DIT?

In Vlaanderen, maar ook in Peer moeten we inzetten op vijf noodzakelijke en onderling sterk verbonden transities om de biodiversiteitscrisis te keren, om grote stappen te zetten in het aanpakken van de klimaatcrisis en om te komen tot een gezond leefmilieu.

Transitie 1: Naar een robuust natuurnetwerk

Van versnipperde en geïsoleerde natuursnipperen naar een robuust verbonden natuurnetwerk tot aan ieders voordeur.

Transitie 2: Naar een herwaardering van water

Van draineren, indijken en zo snel mogelijk afvoeren richting zee, naar ophouden, insijpelen en vertraagd afvoeren.

Transitie 3: Naar een duurzaam ruimtegebruik en nieuwe manier van wonen

Van een volgebouwd landschap met versnipperde bebouwing, naar woonkernen met ruimte voor natuur.

Transitie 4: Naar een regeneratieve landbouw

Van een landbouw die de omgeving uitput en vervuilt naar een landbouw die heropbouwt.

Transitie 5: Naar een circulaire maatschappij

Van een regio met treurige vervuilingrecords naar een voorloper op vlak van gezonde lucht, water en bodem.

TRANSITIE 1

NAAR EEN ROBUUST NATUURNETWERK

De natuur in Vlaanderen is slecht beschermd. Met 8% van onze oppervlakte hebben we het kleinste aandeel beschermd natuurgebied van Europa. 75% van onze wetlands zijn verloren gegaan sinds 1950.

Met meer ruimte voor natuur, grotere natuurgebieden, meer natuurverbindingen en een verhoogde kwaliteit in de natuurgebieden door de diverse milieudrukken weg te werken kunnen we de trend in positieve richting keren voor de natuur.

De Europese Commissie wil in haar (afgezwakte) natuurherstelwet dat er tegen 2030 op minstens 20 procent van de Europese oppervlakte natuurherstelmaatregelen van kracht zijn, op land én op zee. Tegen 2050 moet dat het geval zijn voor alle natuur die in slechte staat is.

Buiten de natuurgebieden moeten er ook inspanningen gedaan worden, ook al zou dat niet verplicht zijn.

Werk mee aan het herstel van onze Europees beschermde gebieden en geef uitvoering aan de Europese Natuurherstelwet.

Deze biedt een uitgelezen kans om eindelijk af te stappen van een voortdurende achteruitgang van de biodiversiteit in onze stad! Niet alleen de natuur, maar ook onze eigen gezondheid, onze leefomgeving en onze economie varen er wel bij!

Meer dan drie vierde van het ganse Peerse grondgebied is vogelrichtlijngebied, een van de grootste en belangrijkste gebieden ter bescherming van Europees soorten, zoals Grauwe kiekendief en akker- en weidevogels in Vlaanderen!

Europees is 6 % van het grondgebied van Peer beschermd als habitatrictlijngebied, 76 % beschermd als vogelrichtlijngebied, samen 78 % Natura 2000-gebied.

Ondersteun de aankoop van terreinen door de erkende natuurvereniging(en) in habitatrictlijngebied ongeacht de gewestplanbestemming. En geef een natuurbestemming aan geheel de habitatrictlijngebieden.

Vergroen de stedelijke woongebieden.

Tegen 2030 mag volgens het voorstel van de Europees Natuurherstelwet geen groene ruimte meer verloren gaan in steden. Tegen 2050 moet de groene ruimte toenemen. 10 procent van de hele oppervlakte van steden moet dan overdekt zijn door bomen.

Leg kleine percelen met een bloemrijk grasland en/of streekeigen struiken en bomen aan. De aanleg van kleine bosjes in woongebied geeft een boost aan de biodiversiteit. Plant meer inheemse plantsoenen en laanbomen. Creëer extra groen door de aanleg van tegeltuintjes of bloembakken in groenloze straten en door omvorming van kiezelbermen.

Zorg voor minstens 10 % kroonbedekking in woongebieden zoals opgenomen in het voorstel van Europese Natuurherstelwet. De gratis verdeling eind 2023 van 1.900 bomen onder 683 inwoners is een eerste stap (actie Planeet Peer).

Gebruik enkel streekeigen plantgoed, bij voorkeur "Plant van Hier", en stimuleer inwoners ook om voornamelijk "Planten van Hier" te kiezen. Sponsor voort (typische) planten, bloemenzaadmengsels, nest- en insectenkasten via de jaarlijkse plantenverkoop van Natuurpunt of anderen.

Promoot (informeer en subsidieer) voorts natuurlijke pesticidenvrije tuinen in samenwerking met Natuurpunt, Velt of anderen en creëer zo honderden nieuwe natuurgebiedjes in de stad. Voor sommige soorten kan dit al voldoende zijn, voor andere soorten is een natuurlijke tuin of natuurlijk plein een belangrijke stapsteen. Ontmoedig het gebruik van pesticiden door particulieren.

Vind weer aansluiting bij het Nationaal Park Bosland en initiatieven hiervan.

De komende jaren zullen heel wat extra investeringen worden gedaan in natuurontwikkeling en -bescherming, toerisme en recreatie, wetenschappelijk onderzoek en erfgoed binnen de gebieden die deel uitmaken van het nieuwe Nationaal Park.

Zorg voor grotere meer gebufferde aaneengesloten natuurgebieden door het voorts ondersteunen met subsidies voor aankoop in natuurgebieden en de inrichting en ontsluiting hiervan.

Voorzie voorts subsidies voor aankoop, maar ook voor de inrichting en ontsluiting van natuurgebieden met een goedgekeurd beheerplan.

Draag ook bij aan natuurbeheer en aan grotere inrichtings- en herstelwerken. Ondersteun mee de projecten Water Landschap 2.0 en het Life Peat Pals (zie ook Transitie 2: Naar een herwaardering van water).

Stimuleer jeugd-, sport-, cultuurverenigingen (of groepen) om een dagje te willen helpen met beheerwerken. Geef een toelage of erkenning. Enkel de WBE De Korhaan deed hier tot nog toe aan mee.

Realiseer met natuurverbindingen een sterk samenhangend geheel van natuur-, bos- en valleigebieden.

Werk aan functionele groenblauwe natuurverbindingen tussen bestaande natuurgebieden in Peer en richting buurgemeenten. Zie Natuurverbindingenrapport 2023 Peer van het Provinciaal Natuurcentrum: Dit rapport geeft kansen en opportuniteiten weer voor het realiseren van verbindingen tussen leefgebieden van belangrijke diersoorten. Het geeft een overzicht van de concrete gebieden die verbonden kunnen worden. Het zet aan tot samenwerking om zo de connectiviteit in het Limburgse landschap te versterken. Belangrijk voor Peer zijn verbindingen voor dieren in akker- en graslandhabitat, dieren in heidehabitat en overgangen naar heide, dieren in boshabitat, dieren, zoals de adoptiesoort knoflookpad, in habitat gebonden aan waterlopen en poelen.

Leg houtkanten en braamstruwelen aan, onderhoud gemeentelijke kleine landschapselementen. Bescherm nog meer oude (veteraan)bomen.

Bermen zijn onderdeel van het basis ecologisch netwerk.

Pas een ecologisch verantwoord bermbeheerplan correct toe en volg het bermbeheer(plan) ook op. Hou ook rekening met fauna-elementen, niet enkel met flora: behoud en uitbreiding van vlinder- en sprinkhanen-populaties, broed- en foerageerplekken voor de door Soortenbesluit wettelijk beschermde weide en akkervogels.

Maai minder: meer gefaseerd en strooksgewijs indien mogelijk. Bermen worden bloemrijker en veel rijker aan insecten. Laat stroken staan tijdens de winter, dit is belangrijk als voedselplaats voor trekvogels en overwinteringsplaatsen voor tal van dieren (kleine zoogdieren, insecten, ...).

Maai bepaalde zones slechts om de 2 of 3 jaar. Dit houdt minder werk in en is kostenbesparend!

Stimuleer via beheerovereenkomsten perceelsranden langs waardevolle bermen.

Ook waterlopen (beken en grachten) met hun valleien bepalen grotendeels de natte natuurverbindingen. Zorg samen met de watering en provincie Limburg voor een vrije vismigratie over de volledige lengte van Abeek, Gielisbeek, Warmbeek, Dommel, Hoeverwijerloop en Bollisserbeek.

Zorg voor bedreigde soorten.

Zorg voor bijzondere soorten nauw verbonden met onze bebouwing. Diverse soorten uilen, huis- en boerenzwaluwen, gierzwaluwen, slechtvalken en vleermuizen zijn afhankelijk van menselijke bebouwing. Zorg voor nestgelegenheid en kraamplekken.

Zorg voor een 'soortenreflex' bij de vergunningsaanvraag van elk project: ga na of soorten, hun nest- en kraamplekken, leefgebied, ... bedreigd worden door het project en zoek naar win-winoplossingen.

Ondersteun nog meer de vele soortenbeschermingsprogramma's voor bijzonder bedreigde soorten die voorkomen in Peer: heivlinder, beekprik, (boomkikker), gladde slang, heikikker, kamsalamander, de Peerse adoptiesoort knoflookpad, rugstreepad, bruine kiekendief, grauwe kiekendief, akkervogels, weidevogels (grutto en wulp), vleermuizen, bever en wolf.

Zorg voor minder dierlijke verkeersslachtoffers.

Breng de knelpunten in kaart en stel een plan van aanpak op. Ondersteun voorts de verenigingen die zich inzetten voor paddenoverzetacties.

Investeer in bovenlokaal overleg om ontsnipperingsmaatregelen zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten en bouw voorts op het bestaande netwerk.

Dring aan bij Wegen en Verkeer om schermen te plaatsen bij de Noordlaan ter hoogte van de 3 buizen, die al geplaatst werden bij het herstel van deze weg. Dring aan voor droge onderdoorgangen bij kruising van waterlopen, zoals de Abeek, met wegen. Zorg voor eekhoornbruggen tussen bossen gescheiden door wegen. Beperk de snelheden op sluike wegen doorheen natuurgebieden.

Bestrijd invasieve exoten.

Werk samen met particulieren, terreinbeherende verenigingen, watering en Vlaamse overheid (ANB en VMM) aan de bestrijding van (watergebonden) invasieve en natuurbedreigende exoten (reuzenbalsemien, grote waternavel, Japanse duizendknoop, Aziatische hoornaar, Amerikaanse rivierkreeften, wasbeer, ...). Begin op terreinen in eigen beheer: wegbermen en bossen.

Faciliteer het leren samenleven met terugkerende wilde natuur.

Schenk aandacht aan "moeilijkere" soorten zoals vos, steenmarter, vleermuizen, everzwijn, wolf, bever, ... en voorzie een duidelijk aanspreekpunt waar inwoners terecht kunnen voor informatie en mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen. Het zijn soorten die een ecosysteem robuuster maken. Conflicten leiden tot vermindering van het draagvlak voor natuur en natuurbeleid.

Het stadsbestuur heeft een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om de maatschappij te ondersteunen in het weer leren samenleven met wilde dieren. Zet daarom in op proactief beleid rond preventieve maatregelen (bv. plaatsen van rasters), sensibilisering, overleg, monitoring en onderzoek. Bovendien kunnen meer natuurverbindingen helpen om het wild uit de tuinen van de mensen te houden.

Zorg voor minder milieudruk op kwetsbare natuur en soorten.

Licht uit, biodiversiteit aan! Bij aanleg van fietspaden en vernieuwing van wegen lichten zoveel mogelijk uit, zeker in natuurgebieden.

Help mee aan oplossingen om de stikstofuitstoot van (landbouw)bedrijven en de depositie van stikstof in natuurgebieden fors te verminderen met een nieuw beoordelingskader voor nieuwe bedrijven en uitbreidingen, dat voldoende streng blijft vanuit het voorzichtigheidsprincipe.

Zorg mee voor een meststop in onze waardevolle natuur en bossen (in de Speciale Beschermingszones en in het Vlaams Ecologisch Netwerk zowel in de natuur- als in de bosbestemmingen vanaf 2028). Help mee aan het investeringsplan (stikstofsaneringsplan) om de schade aan onze natuur te herstellen voor de generaties na ons.

Werk mee aan een sensibilisatie van burgers en (landbouw)bedrijven om het pesticiden verbruik te beperken. Blijf zelf het goede voorbeeld geven. De stad Peer gebruikte in 2021 uitgedrukt in kg actieve stof 3,07 kg pesticiden.

Sensibiliseer en stimuleer de landbouw om een degelijk en duurzaam beekrandenbeheer toe te passen, om het uitlogen van meststoffen en pesticiden in de waterlopen te beperken.

Handhaaf mee het verbod van paramotoren boven vogelrichtlijngebieden (en stiltegebieden) tot 700 voet (213 m hoogte).

Geregeld worden paramotoren laag boven vogelrichtlijngebied gesignaleerd.

Volg mee de effecten op fauna op van de vervanging van F-16 door F-35

“Een F-35 is 5 keer zo luid als een F-16, blijkt uit metingen in Leeuwarden.” “Bij het landen is het nog erger, daar klinkt de F-35 zo’n 20 keer luider dan de F-16.”

“Het aantal klachten over de vliegbasis in Leeuwarden is sinds de komst van de F-35 verviervoudigd. Dat komt niet alleen door het volume, maar vooral door de langere piek in het geluid. Bovendien klinkt het geluid ook lager.” “De omgeving waaruit de klachten komen is ook ruimer geworden.” (uit VRT nieuws 13-01-2023)

Kortdurende en onvoorspelbare geluiden werken verstorend, vermoedelijk als alarmsignaal met activatie van sympathisch zenuwstelsel met een fysiologische stress respons (‘vecht-of-vlucht’ reactie) voor gevolg. Die dan bij regelmatige activering uitputting veroorzaakt van de reserves. De effecten zijn soortafhankelijk, bv. sterke respons bij watervogels zoals ganzen, minder bij sommige andere soorten. Geen studies zijn voorhanden naar de effecten op dichtheid territoria, reproductie, mortaliteit, ...

Ook de stad Peer heeft een overlegplatform opgestart met de inwoners, de vliegbasis en de omliggende gemeenten.

De stad Peer zou moeten aandringen om ook de effecten op vogel- en zoogdierenfauna te laten monitoren. Nu dienen 0-metingen op dichtheid territoria, reproductie, mortaliteit, ... te gebeuren.

TRANSITIE 2

NAAR EEN GRONDIGE HERWAARDERING VAN WATER

Een klimaatrobuuste gemeente, kan dat? Ja!

Maar dan moeten we een aantal zaken met durf aanpakken. De principes van klimaatrobuust waterbeheer zijn bufferen, ophouden, infiltreren, vertraagd afvoeren, vasthouden als het kan, afvoeren als het moet. Natuurgebaseerde oplossingen.

Meer water kan in de stroomopwaartse delen van Peer opgehouden

worden. Peer is daar al zijn vennen (ca. 75 ha) in de eerste helft van vorige eeuw verloren.

Opnieuw meanderende rivieren kunnen meer water bergen en bieden veel meer afwisseling in structuur en biodiversiteit. De gemeente Peer heeft 0,5% effectief overstroombaar gebied of 410 ha in 2019.

Wetlandherstel zorgt ervoor dat verdroogde veengebieden van een koolstofbron opnieuw CO₂ kan opvangen.

De regenwateropvangcapaciteit voor de nieuwbouw in de stad Peer kan geraamd worden op minimaal

3.800 m³. Het aantal bouwvergunningen voor nieuwbouw geeft een indicatie van het aantal

hemelwatergebruikers sinds 2004. In 2004 werd de gewestelijke stedenbouwkundige verordening

hemelwater van kracht die de aanleg van een hemelwaterput, infiltratievoorziening en/of

buffervoorziening met vertraagde afvoer verplicht. In 2014 werden de voorwaarden in deze verordening strenger.

De stad Peer heeft een rioleringsgraad van 86,7% en een zuiveringsgraad van 86,1% in 2022.

De zuiveringsgraad is zeer relatief, gezien de vele overstorten bij hevige regenval. De waterkwaliteit van de Dommel en daardoor ook het visbestand in de Dommel is ondermaats.

De graad van gescheiden waterafvoer (regenwaterafvoer) is ons niet bekend.

Waterverlies kunnen we voorts beperken door minder grondwaterwinning, minder drainage en meer aanvulling van het grondwater door te ontharden.

De waterbeschikbaarheid per inwoner in Vlaanderen is een van de laagste in Europa. De droge zomers van afgelopen jaren hebben hun sporen nagelaten op de grondwaterstanden.

Werk voorts aan en geef uitvoering aan het Hemelwater- en droogteplan van Peer.

Een hemelwater- en droogteplan met een integrale visie over waar en hoe we het hemelwater in een gebied zoveel mogelijk ter plaatse infiltreren of hergebruiken, bufferen en pas als laatste stap vertraagd afvoeren, draagt hiertoe bij. De Blue Deal stelt dat een gemeente na 2024 enkel nog toegang heeft tot water gerelateerde subsidies als zij beschikt over een voldoende ambitieus hemelwater- en droogteplan.

Het Hemelwater- en droogteplan biedt een gebiedsgerichte visie aan met een oplistings van adequate en maximaal brongerichte maatregelen en opportuniteiten om knelpunten en kansen op het gebied van wateroverlast en waterschaarste aan te pakken, vandaag en in de toekomst, waarbij een win-win beoogd wordt met klimaatadaptatie, leefomgevingskwaliteit, biodiversiteit, fijnmazige groenblauwe dooradering, circulair watergebruik, ...

Na uitvoering maakt dit het grondgebied robuuster voor de gevolgen van klimaatverandering en voor de negatieve effecten van verharding en verstedelijking en eventueel ook bijdragen aan oplossingen voor het verlies aan biodiversiteit, hitte-eilandeffect, ...

Ga voorts met:

- de verdere aanleg van gescheiden riolering
 - de verdere aanleg van infiltratiebermen, wadi's, verlaagde groenzones, bufferbekkens, stuwen op kleinere waterlopen
 - hermeanderingsprojecten
 - voorts ondersteunen van het opvangen van regenwater (actie Planeet Peer) voor huishoudelijk gebruik en gebruik in de tuin: De in 2023 gratis door de stad Peer geleverde 1.500 regentonnen hebben een gezamenlijke inhoud van 330 m³.
- Maak dit Hemelwater- en droogteplan meer bekend.

Ondersteun lokale initiatieven rond het ophouden van water.

Zorg mee voor het dempen van grachten die voor een overmatige ontwatering zorgen, maar behoudt die oppervlakte voor de uitbouw van ecologische infrastructuur (langgerekte poelen, bloemrijk graslandstroken), dit in samenspraak met Boerennatuur Vlaanderen, de wateringen, de Bodemkundige Dienst van België én de natuur- en de milieubeweging. Zorg voor meer overleg en een gedragen win-winoplossing. Het dempen van een 650 m lange zijgracht van de Heidelossing ter hoogte van de Middendijk in Wauberg had een mooi klimaat- én natuurproject kunnen worden en kan dat zeker nog worden.

Ondersteun het vasthouden van water in de bodem.

Sensibiliseer landbouwers mee voor een gezonde humusrijkere bodem. Die houdt meer water vast, heeft meer koolstof en dus CO₂-opslag, wat het klimaat, de landbouw én natuur ten goede komen.

in het vasthouden van water

Vergun geen vergunningsaanvragen voor opvullen of nivelleren van waterrijke laagtes.

De laatste laagten werden recent (2023) opgevuld en genivelleerd voor "professionele landbouwactiviteiten, in het kader van verbeterd bodembeheer", dit ter hoogte van de Deusterstraat en de Grote Baan.

Werk mee aan de uitvoering van het Riviercontract Dommel (project Water+Land+Schap 2.0).

Met het proces van Riviercontract Dommel is een engagement en samenwerkingsverband voor het afstroomgebied vormgegeven. Hierin zijn vele acties opgenomen die inspelen op sterk met elkaar verbonden thema's: waterkwaliteit, waterschaarste, wateroverlast en waterbeleving.

De uitwerking gebeurt via het project Water+Land+Schap 2.0 Droogteaanpak in het Dommeldal. Alle acties hierin zijn te relateren naar water vasthouden, infiltratie, aanvulling watervoorraden en de verdere verdroging van de vallei tegengaan waardoor we meer water kunnen beschikbaar maken voor het herstellen en instandhouden van de natuur en het goed functioneren van de landbouw.

Het geheel steunt ook op de resultaten van de Ecohydrologische Studie van de Dommel en Bollisserbeek van ANB/INBO, de voorstudie in het kader van het hermeanderingsproject van de Dommel van de VMM, en de droogtestudie van de provincie Limburg.

Herstel mee de versterking van de veenvalleien van Abeek en Dommel.

Sta onvoorwaardelijk achter projecten voor het vernatten van de natuur en het herstel van veenmoerassen en blauwgraslanden, zoals het Europees veenproject LIFE Peat Pals, getrokken door Natuurpunt in de Abeek- en Dommelvallei (2023-2028).

Beperk grondwaterwinning.

In de gemeente Peer zijn er 323 vergunde grondwaterwinningen voor een totaal van 2.930.761 m³/jaar of gemiddeld 9.074 m³/bedrijf/jaar (Bron: Omgevingsanalyse Provincies in cijfers).

Ga omzichtig om met het verlenen van omgevingsvergunningen voor grondwaterwinningen. Vergun enkel grondwaterwinningen waarbij duidelijk aangetoond wordt dat er geen negatieve effecten op de natuur (in habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden zich voordoet (positief advies van ANB).

Bekijk de aanvragen voor grondwaterwinning cumulatief met al de grondwaterwinningen binnen de 5-cm verlagingscontour van de aangevraagde grondwaterwinning.

Laat de effecten op de debieten, de (Europees beschermde) waterflora en -fauna nagaan van aangevraagde grondwaterwinningen op korte afstand van waterlopen.

Grondwaterwinning en ook beregening in natuur- en bosgebied (volgens het gewestplan) kunnen in principe niet vergund worden. Groengebieden zijn in beginsel bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu. Aanvragen zijn onverenigbaar met de gewestplanbestemming natuurgebied en moet daardoor in beginsel worden geweigerd in zoverre het opgepompte grondwater dient voor de beregening van percelen en dus landbouwactiviteiten in natuurgebied.

Treedt op tegen onttrekking van water uit waterlopen.

In kleine, ecologisch zeer kwetsbare waterlopen zoals Abeek, Warmbeek en Dommel is een permanent verbod op wateronttrekkingen van toepassing.

Monitor de waterbalans en de grondwaterkwaliteit in de gemeente.

Er wordt permanent en tijdelijk veel grondwater opgepompt en bovendien kan het regenwater te weinig infiltreren. Volg de grondwaterstanden op van de diverse meetpunten in de gemeente. Volg het Mestactieplan en de meetpunten op. Communiceer en sensibiliseer hier openlijk over. Het nitraatgehalte in het grondwater blijft bijzonder hoog.

TRANSITIE 3

NAAR EEN DUURZAAM RUIMTEGEBRUIK EN NIEUWE MANIER VAN LEVEN

Het ruimtebeslag, de ruimte die we in Vlaanderen innemen voor wonen, werken en infrastructuur is 33,3 % van het oppervlak. Het ruimtebeslag per inwoner bedraagt 848 m², waarvan verharding 359 m² in 2018.

Dat is het hoogste van Europa. Tegelijkertijd is het aandeel beschermde natuur het kleinst. En dat ruimtebeslag neemt elke dag nog met 5 ha toe in Vlaanderen.

Voor de stad Peer bedraagt in 2019 dit ruimtebeslag 22,9 % van de oppervlakte, wat per inwoner zelfs 1.200 m² ruimtebeslag geeft. Tussen 2013 en 2019 nam het ruimtebeslag met ca. 7 ha per jaar of met 8,2 m² per jaar per inwoner toe. Nog anders uitgedrukt: in dezelfde periode ging in Peer 219 m²/dag open ruimte verloren.

Van de oppervlakte van stad Peer is in 2022 9,0 % verhard of 475 m² verharding per inwoner.

De verharding nam toe met ongeveer 4 ha per jaar of met 2 m² per jaar per inwoner tussen 2014 en 2022.

Dat groot ruimtebeslag en ook de verharding komt voornamelijk door onze verspreide bebouwingen en gebrek aan ruimtelijke ordening. Dat komt met grote maatschappelijke kosten: infrastructuur is 7 keer duurder dan in stadskernen. De helft van dat ruimtebeslag is verhard. Nochtans is een kwart van ons wegennet volgens het laatste Ruimterapport nutteloos. Ondanks de vele bebouwing in landelijk gebied heeft de helft van de Vlamingen geen toegang tot natuur op wandelafstand en woont 41% van de Vlamingen op een locatie die slecht scoort voor hittestress, terwijl het aantal hittegolfdagen zal toenemen van gemiddeld 4 naar 51 in 2050. Wonen met een kleiner ruimtebeslag én een hoog wooncomfort is prima mogelijk. Zowat elk ander Europees land toont het aan.

Voer een krachtig lokaal beleid rond natuur, open en bebouwde ruimte en klimaat.

Een groene en gezonde gemeente met voldoende open ruimte, draagt bij aan het welzijn van haar inwoners, maar geeft ook een boost aan de lokale economie en welvaart, met in Limburg én ook in Peer vooral de toeristische sector op voorsprong. Om onze gemeente leefbaar en onze infrastructuur betaalbaar te houden, moeten we de ruimtelijke voetafdruk per inwoner verlagen door bestaande kernen te versterken in plaats van telkens opnieuw open ruimte aan te snijden voor bebouwing.

Pak de grote leegstand aan van industriële bebouwing.

Zorg voor een 'klimaatreflex' bij de vergunningsaanvraag van elk ruimtelijk project (in de kern én daarbuiten): ga bij elk project na hoe natuur ingeschakeld kan worden als klimaatbuffer.

Geef het goede voorbeeld en richt de eigen instellingen en openbaar domein klimaatrobust in door het hergebruik van regenwater, de aanleg van parken en groenzones, minimaliseren van verharding, keuze voor waterdoorlatende materialen, inzetten op infiltratie, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, ...

Geef klimaatadaptatie een prominente plaats in het stedelijk klimaatplan en doe meer met het "Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie 2030" dat alle gemeenten in Limburg ondertekenden. Hiermee werd een engagement ingezet om tegen 2030 40 % minder CO₂ uit te stoten en maatregelen te nemen om onze samenleving veerkrachtiger te maken voor de gevolgen van de klimaatverandering.

Stimuleer vergroening van woonkernen tegen hitte-effect.

Ga een engagement aan om 2 m² te ontharden per inwoner per jaar! Nu komt er 2 m² per jaar per inwoner bij. Evalueer jaarlijks het netto ruimtebeslag en stel inspanningen erop af. Uiterlijk in 2040 moet dit herleid zijn tot nul.

Zorg voor meer en betere groene infrastructuur in de open ruimte.

Handhaaf wetten en regelgeving.

In een goed functionerende samenleving is het essentieel dat overheden **wetten en regelgeving handhaven**. Hou rekening met adviezen en bezwaren die te maken hebben met bezorgdheden over natuur, milieu en klimaat. Zoek naar win-win situaties.

Stel duidelijke en consistente wettelijke voorwaarden op bij de vergunningen. Door een robuust en rechtvaardig vergunningenbeleid zouden juridische procedures om effectieve toepassing van wettelijke voorwaarden eerder de uitzondering worden

Zorg voor regelmatige controles om te verzekeren dat vergunninghouders zich aan de vastgestelde voorwaarden houden.

Maak van het Dommelhuis een kruispunt tussen water, natuur en landbouw.

Maak er een ontmoetingsplek voor iedereen, een kenniscentrum en een toegangspoort naar de Dommelvallei. Voorzie middelen voor een ruime natuureducatieve werking.

Natuur en erfgoed zijn ook in Peer onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Onze landschappen zijn altijd cultuurlandschappen, ontstaan door de eeuwenlange interactie tussen mens en natuurlijke processen. Onze cultuurlandschappen vertellen zo het historisch verhaal van een regio. Onroerend erfgoed beschermen heeft vaak ook rechtstreeks effect op de natuur, cultuur en belevingswaarden in de gemeente. Dit is in Peer nog voldoende aanwezig om de al gedane inspanningen ter zake voorts te zetten.

De stad dient daarom het beleid rond onroerend erfgoed voorts uit te bouwen, aanvullend aan, in geval van opheffing van monumenten in tegenstelling tot dat van de Vlaamse overheid. Ze kan een erkenning krijgen als onroerenderfgoedgemeente. Door deze erkenning kan de stad zelf een aantal verantwoordelijkheden opnemen: onderbouwde beleidsvisie opmaken, vrijwilligerswerking ondersteunen, voorbeeldfunctie en consultatienetwerk uitbouwen en register bijhouden. Stimuleer de samenwerking tussen heemkundige kringen en de natuurbehoudsverenigingen.

De stad ziet toe op het behoud van onroerende erfgoedobjecten. Op het natuurlijk erfgoed, zoals houtkanten, oude bomen, zeldzame bomen zoals Iepen of speciale bomen en op het bouwkundig erfgoed(cultuur) zoals de Kempische langgevelhoeve, kapellen, de eigenheid van een kerkdorp en het historisch stadcentrum. Interactie tussen natuur en erfgoed is in Peer een eeuwenoud gegeven. Extra zichtbaar in de structuur van de Abeek en Dommelvallei. Deze interactie is volgens ons een perfecte basis voor opmaak van landschaps-en natuurbeheerplannen.

Zorg voor een educatieve en toeristische ontsluiting van de archeologische vondsten gedaan ter hoogte van de Hoogstraat bij de Abeek in Grote Brogel. De sites van de 2 Gallo-Romeinse cultusplaatsen (heilig bos) worden ontsloten door een wandelweg.

Ondersteun het Project Land van Bruegel. Voor de Ooievaarnest en omgeving tussen de Hoogstraat en tot over de Abeek wordt een project ingediend om de landschappelijke-, natuur-en erfgoedwaarden op te waarderen.

Zorg voor een gemeentelijke wegeninfrastructuur die rekening houdt met de natuur.

Het wegennetwerk is bijzonder nadelig voor migratie van fauna en dus voor het voortbestaan van die soorten! Zorg voor snelheidsbeperkingen, ook ten behoeve van fauna (amfibieën en zoogdieren).

Zorg dat ingenomen (delen van) buurtwegen en openbaar domein terug hun openbare functie krijgen en dienst kunnen doen als trage weg.

Geef aan trage wegen een invulling aan het ecologisch netwerk en het wandelnetwerk. Dit geldt zeker ook voor

delen van het openbaar domein - 37 ha in Peer - in aangegeven landbouwgebruik en een onbekend aantal ha in particulier gebruik.

Zorg voor de terug ingebruikname van gemeentewegen (zoals buurtweg 28 aansluitend op de Hoogstraat in Grote Brogel) en openbaar domein (zoals openbaar domein aansluitend op de Ellikomerdijk in Erpekom) die absoluut noodzakelijk zijn voor het beheer van onze natuurgebieden.

Ontmoedig het sluijverkeer en beperkt snelheden wat meer natuurbeleving, minder verstoring van het buitengebied en minder verkeersslachtoffers voor gevolg hebben.

Zorg voor behoud van de grazige wegbermen langs het wegennetwerk. Leg ze terug aan. Verbreding van wegen door aanleg kiezel- of steenslagbermen geeft aanleiding tot meer en sneller verkeer.

Voorzie speelnatuur op wandelafstand, buiten de kwetsbare natuurgebieden.

In Vlaanderen werden in 2019 37% minder buitenspelende kinderen geteld dan 10 jaar daarvoor. Buiten spelen in de natuur toont nochtans duidelijk positieve effecten op de motorische, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Ook het gezondheidseffect is groot.

Voorzie buitenklassen in en rond elke school. Er zijn in Peer nog voldoende speeltuinen/pleintjes waar bomen en ander groen kunnen aangeplant worden.

Voer een gepast mobiliteitsbeleid met focus op het openbaar vervoer, wandelen en fietsen.

Openbaar lokaal vervoer met

- o betere aansluiting op openbaar streekvervoer en landelijk vervoer
- o herwaarderen van buslijnen. Momenteel is het moeilijk om vanuit de achtergelegen gebieden de bus te nemen.

Stimuleer het gebruik van de fiets (project PeerFietst, actie van Planeet Peer) of wandelen door herstellen/uitbouwen van een netwerk van onverharde trage wegen

Verlaag het aantal voertuigen door

- o gebruik van de auto ontraden door geen extra parkeerplaatsen meer te vergunnen
- o autodelen stimuleren (project Rijkrediet, actie Planeet Peer)
- o dienstwagens van de gemeente deelbaar maken tijdens de weekends en vakantiedagen

TRANSITIE 4

NAAR EEN REGENERATIEVE LANDBOUW

45 % van Vlaanderen (619.806 ha in 2022) is in gebruik voor landbouw. In Peer is dat 59,5 % (5.194 ha geregistreerd landbouwgebruik in 2022). Dat landschap lag ooit mee aan de basis van de grote diversiteit aan wilde planten en dieren, maar de huidige gangbare landbouw vormt een van de grootste bedreigingen voor natuur. De veehouderij in Vlaanderen (56% van het landbouwareaal) overschrijdt structureel de milieugebruiksruimte in Vlaanderen en legt door import van veevoeder beslag op nog eens 400.000 ha in het buitenland ten koste van habitats als het tropisch regenwoud die bijzonder belangrijk zijn om klimaatopwarming tegen te gaan.

De (grond)waterkwaliteit in Vlaanderen behoort tot de slechtste van Europa.

Van de 159 landbouwbedrijven in 2022 in Peer is er één dat zich biolandbouwbedrijf noemt.

Ook voor de landbouwproductie zelf is het huidige model niet duurzaam: de bodemkwaliteit verslechtert, de natuurlijke bestuivers crashen.

Boer en boeren natuur verdienen een beter perspectief. We moeten een transitie durven maken naar een aangepaste voedselstrategie en naar een nieuw landbouwmodel dat duurzaam is voor de voedselproductie, voor de landbouwer, voor de volksgezondheid en voor het milieu en de natuur.

Realiseer mee een groenblauwe dooradering in het landbouwlandschap goed voor 10% van het areaal.

Naar analogie met de Europese Green Deal en de Farm to Fork-strategie dient Vlaanderen in te zetten op een groenblauw netwerk (biodiverse landschapselementen) en op niet-productieve gronden in het landbouwgebied. Dat is niet alleen noodzakelijk voor de boerenlandnatuur, maar kan ook helpen bij klimaatmitigatie (koolstofopslag), klimaatadaptatie (windschermen, koeling, ...) en functionele agrobiodiversiteit zoals wilde bestuivers, natuurlijke pestbestrijding en herstel van bodemleven. Hagen en houtkanten helpen bijvoorbeeld in de buffering van regenval en zijn effectieve maatregelen tegen erosie. Bepaal mee als gemeente welke natuur (ook welke kleine landschapselementen) nood heeft (hebben) aan herstel, vergelijk de toestand van de natuur met de toestand enkele decennia geleden. Veel insecten-, amfibieën-, reptielen-, vogel- en zoogdierenpopulaties zijn achteruitgegaan. De oppervlakte van hun leefgebieden is sterk verminderd.

Bouw mee aan korteketenprojecten met natuurherstel als voorwaarde.

Veel landbouwers willen wel duurzamer produceren, maar aan de huidige winstmarges op hun producten lukt dat niet. Een van de sleutels om duurzame voedselproductie mogelijk te maken is de beprijzing en één mogelijkheid om daar verbetering in te brengen is inzetten op korte keten. Niet alle spelers apart, maar samen: landbouwers, supermarkten, steden en natuurorganisaties kunnen samenwerken om zo'n model mogelijk te maken waarin de landbouwer een eerlijke prijs krijgt en de landbouwnatuur heropleeft. Met zijn hoge bevolkingsdichtheid leent Vlaanderen zich uitstekend tot dergelijke korte ketenprojecten waarin de stadsbewoner weer voeling krijgt met de bron van zijn voedsel. Agro-ecologische vormen van landbouw zorgen bovendien voor extra natuur- en landschapsbeleving voor de burger die recreatie in de nabije omgeving de laatste jaren herontdekt.

Zet publieke landbouwgronden (stad, OCMW) in als beleidsinstrument voor grondgebonden, natuurvriendelijke landbouw.

De stad Peer en het OCMW hebben landbouwgronden in eigendom die een strategische ligging hebben. Die terreinen kunnen de vraag naar voedselproductie op een bredere manier invullen dan vandaag.

TRANSITIE 5

NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Een gezonde lucht, bodem en water is voor iedereen én voor de natuur een basisrecht en moet opnieuw de norm worden. Dat al onze activiteiten plaatsvinden binnen de draagkracht en grenzen van de planeet, binnen de milieugebruiksruimte, moet vanzelfsprekend worden. We gaan voor 100% milieukwaliteit.

We moeten naar een circulaire samenleving en economie: we lozen niets in de omgeving waarvan niet met zekerheid aangetoond is dat het onschadelijk is of natuurlijk afbreekbaar (voorzorgsprincipe, no proof – no market). Eindige grondstoffen worden niet uitgeput, maar gerecycleerd en de druk op het milieu door afvalstromen wordt geëlimineerd door reststoffen opnieuw in te zetten. Cycli in landbouw, industrie en economie worden gesloten. Dat veronderstelt een breuk met het verleden en een doortastend en coherent beleid op vlak van onder andere de aanpak van de klimaatcrisis, landbouw en industrie. Alleen zo kunnen we vermijden dat we ons van crisis naar crisis voortslepen en de boot van de innovatie missen.

Voorzie financiële of logistieke steun bij afbraak van illegale bouwwerken in natuur.

Natuurpunt zet veel vrijwilligers in om illegale bouwsels af te breken, (bouw)afval op te ruimen, verwijderen van afsluitingen en poorten, afschuiven van oevers, verwijderen van exoten in natuurgebieden. Het afvoeren van de materialen kost echter veel geld. Hier kan de stad Peer logistiek of financieel in tussenkomen.

Stimuleer plaatselijke initiatieven voor herbruik.

Stimuleer voorts de werking van de Kringloopwinkel, Compostmeesters, Tuinrangers, Repair-café, tweedehandswinkels, materiaaluitwisseling (Werkkot), garageverkoop, weggeefmarkten, ...

Beperk mee het zwerfvuil en het sluikestorten.

Beperk voorts het zwerfvuil en sluikestorten drastisch door optreden en handhaving: het Vlaams gemiddelde van zwerfvuil in 2021 bedroeg 2,73 kg/inwoner, dat van sluikestorten 4,3 kg/inwoner.

De natuur is geen groenstort. Onooglijk veel groenafval wordt in natuur- en bosgebieden gestort, dikwijls gewoon via de tuin over de draad of aan de andere kant van de weg. Dit geeft aanleiding tot verdwijnen van inheemse kruidvegetatie en bodemfauna, inbrengen van vele invasieve exoten, stikstofaanrijking, verruiging (netels en bramen), ...

Op gemeentelijk niveau kunnen de regelmatige opruimacties (Limburg.net) en de campagne Mooimakers helpen als daar ook meer sensibilisatie rond gebeurt, al moet het probleem op hoger niveau structureel aangepakt worden.

Hou de gegevens over de opgeruimde hoeveelheid zwerfvuil en sluikestorten bij en communiceer hierrond.

Heroprichting van de milieu- en natuuradviesraad, heropstart Werkgroep Landbouw-Natuur en oprichting van een klimaatadviesraad in Peer.

Het Participatieforum Duurzaamheid bereikt zijn doel “participeren” niet. Er is weinig betrokkenheid van burgers en belangengroepen bij dit forum. Er zijn te veel sectoren samengevoegd.

Het moeten terug 'Adviesraden' worden i.p.v. fora en er moet ook meer adviesmogelijkheden gegeven worden aan deze raden. Er moet meer terugkoppeling zijn vanuit het stadsbestuur, ...

Vandaar het voorstel om dit forum terug op te splitsen in 3 beleidsdomeinen: milieu en natuur, klimaat en noord-zuid.

Heroprichting van een milieu- en natuuradviesraad, met een evenredige vertegenwoordiger van de diverse sectoren en geïnteresseerde burgers.

Oprichting van een klimaatadviesraad die het Peerse Klimaatactieplan voorts opvolgt en bijstuurt.

Werkgroep Landbouw-Natuur was een zeer goed initiatief, maar de werking is een 7-tal jaar geleden stilgevallen. Deze werkgroep moet op regelmatige basis samenkomen, er zijn voldoende agendapunten die dringend om aandacht vragen.

Van woord naar daad: een ernstig budget

Voeg na de verkiezingen meteen de daad bij het woord door als eerste stap in de begroting voor de nodige middelen te zorgen om de vijf noodzakelijke transities te realiseren.

Ambitieuze doelen zijn nodig om de biodiversiteitscrisis en klimaatcrisis in verhouding tot hun ernst en urgentie aan te pakken, maar dan zijn ook navenante budgetten nodig om ze te realiseren én moeten schadelijke subsidies een halt toegeroepen worden. De Europese Unie besloot al om vanaf 2026 10% van de jaarlijkse uitgaven te besteden aan biodiversiteitsherstel en om voor alle financiering het 'do no harm'-principe in te voeren. Daarmee toont de EU de ernst van de crisis aan en de wil om ze aan te pakken.

We verwachten van onze binnenlandse overheden, ook van de stad Peer, dat ze dat voorbeeld volgen. Bestem ook in de eigen begroting een substantieel aandeel voor natuurherstel. Zo kunnen we van 2020-2030 echt het decennium van ecosysteemherstel maken en de negatieve natuur- en klimaatcurves ombuigen in de goede richting.

Naar een stad Peer in harmonie met de natuur en zijn omgeving. Naar een stad Peer met natuur in het hart.

Let's bend the curve!

Buig het verlies aan biodiversiteit om!

Bronnen en handige links:

<https://planeetpeer.be/>

www.natuurpunt.be/pagina/verkiezingen-2024-0 (Verkiezingsmemorandum Vlaanderen, Natuurpunt vzw)

Verkiezingsmemorandum Limburg, Natuurpunt Limburg vzw

www.springzaad.be (Meer ruimte voor natuur en kinderen)

www.pimpjespeelplaats.be

groenepioniers.be/info/ (invasieve exoten)

www.rlkm.be (Regionaal landschap Kempen en Maasland)

www.abeek.be (website Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode en Peer)

www.natuurpuntlimburg.be

abeek.waarnemingen.be/statistiek.php

www.provinciaalnatuurcentrum.be/gemeentelijke-natuurrapporten-2018

www.provinciaalnatuurcentrum.be/natuurverbindingenrapporten-2023

www.natura2000.vlaanderen.be

www.natuurenbos.be/SBP (soortbeschermingsprogramma's)

www.provincies.incijfers.be/databank (Rapport Ruimtegebruik en Rapport Klimaatadoptatie Peer)

www.geopunt.be

www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/01/13/f35-gevechtsvliegtuigen-5-keer-zo-luid-als-een-f16/

Vlaamse Milieumaatschappij (2022), Duurzaam gebruik van pesticiden - 2021

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de stad Peer

natuurpunt
Meeuwen-Gruitrode & Peer